

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS MINISZTERIUMA

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Кафедра філології
Filológia Tanszék

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ**
Для вступників на ІІ курс навчання
за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр»,
Шифр 01, Галузь знань «Освіта», Напрямок підготовки 014 Середня
освіта (українська мова та література)*

Тестові завдання та програму вступного випробування розроблено викладачами кафедри філології Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II

Барань Є.Б.
Кордонець О.А.
Лібак Н.А.
Певсе А.А.
Чонка Т.С.

Тестові завдання та програму вступного випробування Укладачі: Барань Є.Б., Кордонець О. А., Лібак Н. А., Певсе А.А., Чонка Т.С. – Берегове: ЗУІ ім. Ф. Ракоці II, 2023. – 23 с.

Затверджено на засіданні кафедри філології
Протокол № від „25” серпня 2022 року

ПЕРЕДМОВА

Програма вступних випробувань з української мови та літератури передбачена для підготовки абітурієнтів, які мають намір вступати до Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II для навчання за ОКР «Бакалавр» на другий курс навчання. Згідно з чинним законодавством такі категорії громадян складатимуть вступні іспити в навчальному закладі. Тестові завдання охоплюють питання з фахових дисциплін 1-го курсу навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр», напрям підготовки «Філологія (українська мова та література)*». Комплексний вступний іспит проходить у формі письмового тестування і включає завдання з таких дисциплін: сучасна українська літературна мова (фонетика, лексикологія, орфографія, фразеологія, лексикографія, морфеміка і словотвір); фольклор; давня українська література, антична література, нова українська література (XIX століття). У програмі подано тематичні розділи, які повинен освоїти абітурієнт, а також зразки вступних тестових завдань.

Для написання тестових завдань вступнику дається **120** хвилин. Тестові завдання складаються зі **100** завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. За правильне виконання всіх завдань вступник отримає **100** балів. Прохідний бал – **20 балів**.

Детальнішу інформацію можна отримати у навчальному відділі або на сайті нашого інституту.

Бажаємо всім успішної та результативної підготовки!

Основні вимоги до знань абітурієнтів

1. Сучасна українська літературна мова (фонетика, лексикологія, орфографія, фразеологія, лексикографія)

1. Фонетика. Система фонем сучасної української мови. Артикуляційна характеристика голосних фонем. Артикуляційно-акустичні умови творення приголосних фонем.
2. Букви й інші графічні засоби. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ та буквосполучень дз, дзь, дж.
3. Склад. Наголос.
4. Орфографія. Правила вживання апострофа, м'якого знака. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків. Написання слів іншомовного походження. Правопис складних і складноскорочених слів.
5. Лексикологія. Лексичне значення слова. Однозначні і багатозначні слова. Пряме і переносне значення слів. Групи слів за лексичним значенням. Синоніми, антоніми, омоніми, пароніми. Лексика української мови за походженням. Незапозичена лексика. Запозичені слова. Групи слів за вживанням. Загальноживані слова. Діалектні та професійні слова. Застарілі слова. Неологізми.
6. Фразеологія. Фразеологізми як особливий вид лексики. Групи фразеологізмів за походженням та за значенням.
7. Лексикографія. Загальні відомості про словники. Сучасні словники української мови.

2. Сучасна українська літературна мова (морфеміка, словотвір)

1. Поняття про морфеміку сучасної української літературної мови. Морфеміка як рівень мовної системи та як розділ мовознавства. Зв'язок морфеміки з іншими розділами лінгвістики. Морфема як знакова одиниця мови. Поняття про морф і морфему. Співвідношення понять *морфема* і *слово*. Аломорфи та варіанти морфем. Класифікація морфем у сучасній українській літературній мові: за роллю в слові, за функцією, за місцем у структурі слова, за ознакою питома/запозичена. Поняття про матеріально виражені та нульові, регулярні й нерегулярні, продуктивні й непродуктивні афікси.
2. Особливості префіксів і суфіксів як основних словотвірних морфем української мови, їхнє походження. Суфікси, їхня роль у мові. Походження суфіксів. Префікси, їхня роль у мові. Походження префіксів.
3. Поняття про основу слова. Основа слова. Основи похідні й непохідні, вільні та зв'язані.
4. Місце словотвору в системі наук про мову. Зв'язок словотвору з морфемікою, лексикологією, морфологією, синтаксисом. Основні засоби формотворення в українській мові. Словотвірні ресурси сучасної української мови. Типи і способи словотворення в сучасній українській літературній мові.

5. Визначення способів словотворення в сучасній лінгвістиці. Дві основні класифікації способів словотворення: а) за лексико-граматичним характером словотвірної бази та словотвірних засобів (традиційна класифікація): 1) різновиди морфологічного способу; 2) різновиди морфолого-синтаксичного способу; 3) лексико-синтаксичний і лексико-семантичний способи творення слів; б) за видом основних компонентів твірних формантів: 1) суфіксальний; 2) префіксальний; 3) постфіксальний; 4) суфіксально-префіксальний; 5) суфіксально-постфіксальний; 6) суфіксально-префіксально постфіксальний; 7) префіксально-постфіксальний; 8) основоскладання; 9) словоскладання; 10) абревіатурний; 11) зрощення; 12) семантичний; 13) універбаційний; 14) конверсійний; 15) флективний; 16) акцентуаційний.

3. Українська діалектологія

1. Вступ. Предмет і завдання діалектології. Поняття про діалектну мову. Поняття про місцеві („територіальні”) діалекти. Основні діалектні одиниці: говірка, говір або діалект, група говорів, наріччя або діалектна група. Головні різновиди місцевих діалектів за генетичною ознакою: давні, старожитні чи основні і новостворені діалекти. Місцеві („територіальні”) і соціальні діалекти. Основні різновиди соціальних діалектів: а) професійні, б) жаргони.
2. Діалектна основа української літературної мови. Взаємодія української літературної мови і місцевих діалектів.
3. Методи збирання діалектного матеріалу: а) анкетний, б) експедиційний. Методи діалектологічних досліджень: а) описовий, б) лінгвогеографічний.
4. Фонетика. Вокалізм. Загальна характеристика українського діалектного вокалізму. Відмінності у системах голосних фонем українських діалектів. Особливості діалектного протиставлення голосних фонем.
5. Українська діалектна мова як складна ієрархія діалектних одиниць. Проблема визначення діалектних одиниць української мови і її розв’язання в сучасній діалектології.
6. Поліське (північне), південно-західне і південно-східне наріччя (діалектні групи) – основні діалектні угруповання української мови. Поліські діалекти, межі їх поширення, головні особливості. Групування поліських діалектів.
7. Південно-західні діалекти, межі їх поширення, найважливіші особливості. Групування південно-західних діалектів: 1) волинсько-поліська група говорів: а) південноволинські; б) подільські говірки; 2) галицько-буковинська група говорів: а) наддністрянські, б) покутсько-буковинські, в) східнокарпатські або гуцульські, г) надсянські говірки; 3) карпатська група говорів: а) північнокарпатські або бойківські, б) південнокарпатські,

середньокарпатські, в) західнокарпатські або лемківські говірки. Найголовніші особливості кожної з груп говорів і говорів південно-західного наріччя. Південно-східні діалекти, межі їх поширення, головні особливості. Питання про походження південно-східних діалектів.

8. Південно-східні діалекти старшої формації (середньонаддніпрянський) і пізнішого утворення (ностворені); переселенські говірки південно-східного діалектного типу. Групування південно-східних діалектів: 1) середньонаддніпрянські говірки; 2) слобожанські говірки; 3) степові говірки. Найголовніші ознаки кожної із груп південно-східних говірок.

4. Фольклор (усна народна творчість)

Українська народна міфологія. Види усної народної творчості та характеристика їх загальних особливостей (тематики, мотивів, образної системи, художніх засобів). Народна казка, прислів'я і приказки, загадки, легенди і перекази, думи, балади, байки, історичні пісні; календарно-обрядові пісні та їх різновиди: колядки і щедрівки, веснянки, жниварські пісні, русальні і купальські пісні та інші; родинно-побутові пісні та їх різновиди; суспільно-побутові пісні та їх різновиди. Пісні літературного походження. Малі прозові жанри.

Художні твори:

- народні казки: «Названий батько», «Мудра дівчина», «Шандрівський соляний колодязь», «Про Правду і Кривду»;
- народні думи: «Дума про козака Голоту», «Дума про Марусю Богуславку»;
- народні балади: «Що сі в полі забіліло...», «Ой був в Січі старий козак...», «Ой чие ж то жито, чий ж то покоси...», «Бондарівна»;
- історичні пісні: «Пісня про Байду», «Ой Морозе, Морозенку...», «Чи не той то хміль»;
- пісні Марусі Чурай: «Віють вітри, віють буйні...», «Засвіт встали козаченьки...».

5. Давня українська література (XI-XVIII ст.)

Специфіка давньої літератури, її періодизація та стильові різновиди. «Велесова книга» як найдавніша писемна пам'ятка української літератури.

Біблія як «великий код» літератури Середньовіччя. Перекладна література. Література Київської Русі. Монументальний та орнаментальний стиль (хронологічні межі, характерні риси, ознаки). Літописання: синкретичний зміст, особливості композиції, самобутність жанру. «Літопис Руський» – енциклопедія життя на Русі (IX-XIII ст.) «Повість минулих літ» (X-XI ст.) – особливості композиції, жанрово-стильова своєрідність твору. Ораторсько-

проповідницька проза – витоки й особливості жанру. «Слово про Закон і Благодать» (XI ст.) – зміст, структура, жанрово-стильова своєрідність твору, біблійне тло «Слова...». Проблема авторства твору. **Кирило Турівський**: «Слово в неділю по Великодні» (XII ст.) – зміст, структура, жанрово-стильова своєрідність «Слова...». **Володимир Мономах** «Повчання дітям» (XII ст.) – зміст, структура, стильові особливості твору Володимира Мономаха. Паломницька література – витоки й особливості жанру. «Житіє і хожденіє Данила Паломника» (XII ст.) – зміст, структура, просторово-часова організація сюжету, жанрові витоки, стильова своєрідність твору. «Слово о полку Ігоревім»: історична основа твору, зміст, структура та стильові особливості твору. Образи князів у контексті «кодексу лицарської честі».

«Галицько-Волинський літопис» (XIII ст.) – зміст і структура твору, жанрово-стильова своєрідність твору (орнаменталізм). Житійна література. «Києво-Печерський патерик» (XIII ст.) – зміст, структура, жанрова своєрідність; категорії гріха, кари Божої, каяття і спасіння у творі.

Культурно-національне Відродження в Україні (XVI ст.). Вплив західноєвропейської епохи Ренесансу та Реформації на Україну. Розвиток літературних жанрів.. Утворення братств.

Бароко в історії української культури, еволюція жанрово-стильової системи, періодизація епохи. **Мелетій Смотрицький** (XVI – XVII ст.) «Тренос» – зразок синтезу греко-візантійської та киеворуської ораторської традиції. Поетика твору. **Лазар Баранович** – філософські мотиви лірики поета. **Іван Величковський** (XVII ст.) – розмаїття мотивів та жанрів поезії митця, особливості поетики, елементи «курйозного віршування». **Климентій Зиновійв** – художній та жанрово-стильовий колорит творів.

Козацькі літописи – як історико-літературні твори XVIII ст. «Літопис Самовидця» – зміст, структура, поетика твору. «Літопис Григорія Граб'янки» – зміст, структура, поетика твору. Образ Богдана Хмельницького як ідеального гетьмана. «Літопис Самійла Величка» – джерела літопису, зміст, структура, поетика твору. Життєвий і творчий шлях **Прокоповича Феофана**. Драма «Володимир» – трагікомедія з елементами міраклію. Оригінальність інтерпретації історичного сюжету; історичні, алегоричні та символічні персонажі; образ князя Володимира та актуальність його інтерпретації тогочасним суспільно-політичним процесам.

Творчість **Григорія Сковороди**: біографічні відомості, суспільно-політичні, філософські, літературно-естетичні та педагогічні погляди Г.Сковороди. Збірка «Байки Харківські» – ідейно-художня своєрідність творів. Збірка «Сад божественних пісень...» – мотиви, поетика збірки.

Художні твори:

Біблія. Старий Завіт. Новий Завіт Іларіон. «Слово про Закон і Благодать»

Повість минулих літ. Оповідання про благословення апостола Андрія і заснування Києва. Оповідання про загибель князя Ігоря від древлян і помсту княгині Ольги. Оповідання про перемогу над печенігами і заснування Переяслава. Оповідання про облогу Білгорода печенігами. Оповідання про перемогу князя Ярослава Мудрого над печенігами (інші оповідання на вибір).

«Повчання» Володимира Мономаха

Анонім. Оповідання про святих князів Бориса і Гліба.

«Києво-Печерський патерик» (уривки)

«Слово о полку Ігоревім»

Галицько-Волинський літопис. Легенда про Євшан-зілля. Початок князювання Данила Романовича. Калкське побоїще. Про змову галицьких бояр після здобуття Данилом Галича у 1229 році. Приїзд князя Данила в Орду до хана Батия.

Павло Русин. «Похвала поезії», «До книжечки», «Говорить книга», «Про прихід зими»

Лазар Баранович. «Про час для всього – доброго і злого», «Світ потрясають грози на людській сльози», «Веселка ясніє – кожен радіє», «Про місяць і зорі».

Іван Величковський. Епіграми.

Касіян Сакович. «Вірші на жалосний погреб Петра Конашевича-Сагайдачного»

Климентій Зиновіїв. «Про бондарів», «Про косарів», «Про теслярів», «Про ратаїв, або ж про тих людей, що хліб виробляють», «Про православних людей військових, а саме – козаків»

Іван Вишенський. «Викриття диявола-світодержця», «Послання до єпископів»

Мелетій Смотрицький. «Тренос»

Літопис Самійла Величка. Уривки.

Григорій Сковорода. Збірка поезій «Сад божественних пісень», збірка байок «Басні харківські».

Феофан Прокопович. «Володимир»

6. Антична література

Антична міфологія. Міф як поняття, „механізм” його виникнення. Періоди розвитку античної міфології, їхня характеристика. Класифікація міфів. Міфи Давньої Греції. Особливості римської міфології. Міфи Давнього Риму.

Види і зміст античного епосу. Різновиди давньогрецького епосу. „Іліада” і „Одіссея” як найдавніші пам’ятки античної літератури: історична та міфологічна основи; сюжет і композиція поем. Давня Греція у поемах Гомера. Художні особливості „Іліади” і „Одіссеї”.

„Гомерівське питання”: його суть і основні теорії. Дидактичний та генеалогічний епоси Гесіода . Байки Езопа. Байки Федра.

Антична лірика. Архілох, Алкей, Сапфо, Тіртей, Анакреонт, Піндар. Тематична й жанрове новаторство поетів-олександрійців: Каллімах, Аполлоній Родоський, Феокрит. Гай Валерій Катулл.

Етапи розвитку давньогрецької трагедії. Есхіл „Орестея”, „Прометей закутий”. Софокл „Цар Едіп”, „Антігона”. Еврипід „Медея”, „Іфігенія в Авліді”. Творчість Аристофана. Комедії „Вершники”, „Хмари”, „Жаби”. Новоаттична комедія – комедія доби еллінізму. Комедіографія Менандра „Відлюдник”, „Третейський суд”.

Давньогрецька проза і її різновиди. Історична проза – Геродот. Фукидід. Жанр літературного портрету Ксенофонта. Ораторська проза. Демосфен.

Філософська проза. Платон „Діалоги”. Аристотель. Трактат „Поетика”.

Елліністична проза. Пізньогрецький роман. Плутарх. „Порівняльних життєписів”.

Сатирична література Лукіана. Художня проза. „Дафніс і Хлоя” Лонга.

Жанр трагедії в римській літературі. Лівій Андронік. Гней Невій. Квінт Енній. Луцій Анней Сенека.

Комедіографія Плавта: «Скарб», „Хвальковитий воїн”. Традиції новоаттичної комедії в творчості Теренція: „Свекруха,” „Брати”.

Місце Вергілія в римській літературі. «Енеїда». «Георгіки». Буколіки».

Творчість Горація – основоположника римського класицизму. Доля і творчість **Овідія.**

Прозові жанри в римській літературі. Ораторська проза. Марк Туллій Ціцерон:

– трактати про ораторське мистецтво («Про оратора», «Брут», «Про знаменитих ораторів» та ін.);

– політичні та філософські трактати («Про державу», «Про закони», «Про обов’язки» тощо);

– судові промови. **Гай Юлій Цезарь.**

Історична проза. Тіт Лівій „Римська історія”. Публій Корнелій Тацит.

Художня проза. Луцій Апулей „Метаморфози” („Золотий осел”). Сенека – мораліст: «Моральні листи до Луцилія». Новаторство Сенеки-трагіка. Римська сатира епохи пізньої Імперії. Ювенал.

Художні твори:

Міфи і легенди Стародавньої Греції і Риму (за ред. М. А. Куна).

Гомер „Іліада”, „Одіссея”.

Гесіод „Труди і дні”, „Геогонія”.

Грецька класична лірика: Тіртей, Архілох, Сапфо, Алкей, Анакреонт, Піндар.

Есхіл „Прометей закутий”.

Софокл „Цар Едіп”, „Антигона”.
Еврипід „Медея”.
Аристофан „Жаби”, „Хмари”, „Вершники”.
Менандр „Третейський суд”, „Відлюдник”.
Плавт „Комедія про горщик”, „Хвальковитий воїн”, „Псевдол”.
Теренцій „Свекруха”, „Брати”.
Лукрецій „Про природу речей”.
Вергілій „Енеїда”, „Буколіки”.
Горацій Оди, „Послання до Пізонів”.
Овідій „Метаморфози”.
Сенека „Едіп”, „Медея”.
Ювенал Сатири.
Апулей „Метаморфози, або Золотий осел”.
Плутарх „Порівняльні життєписи”.
Лукіан „Бесіди богів”, „Похвала мусі”.
Петроній „Сатирикон”.
Езоп Байки.
Федр Байки.
Лонг „Дафніс і Хлоя.

7. Нова українська література (XIX століття)

Історичні умови розвитку української літератури XIX ст. Творчість *І.Котляревського* як зачинателя нової української літератури. Бурлескно-травестійна поема «Енеїда». Соціально-побутова п'єса «Наталка Полтавка» та водевіль «Москаль-чарівник».

Прозова творчість *Г.Квітки-Основ'яненка* українською мовою. Бурлескно-реалістичні («Конотопська відьма», «Салдацький патрет») та сентиментально-реалістичні («Маруся», «Сердешна Оксана») твори письменника. Драматургія.

Розвиток *жанру байки* в першій половині XIX ст. Найпоширеніші її різновиди. Байки П.Білецького-Носенка, П.Гулака-Артемівського, Л.Боровиковського. Творчість Є.Гребінки.

Романтизм як явище світового літературного процесу. Національні особливості українського романтизму. Його тематично-стильові течії, жанрове багатство. Поезія Л.Боровиковського, А. Метлинського, В.Забіли, М.Петренка. Нова література в Західній Україні. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая». Творчість М.Шашкевича, Я.Головацького, І.Вагилевського. Культурно-національне відродження в Закарпатті. Становлення у краї нової літератури. Творчість О.Духновича.

Тарас Шевченко – провідний представник української літератури 40-60-х років XIX ст. Життя і творчість Т.Шевченка раннього періоду. Період «трьох літ». Творчість періоду заслання та останній період творчості. Оцінки художньої спадщини письменника в сучасному літературознавстві.

Творчість **П.Куліша**. «Чорна рада» – перший історичний роман в українській літературі.

Українська поезія 40-60-х років. **Степан Руданський**. Життєвий і творчий шлях: інтимна і громадянська лірика, співомовки. Байкарська творчість **Л.Глібова**.

Українська проза 40-60-х років XIX ст. **Марко Вовчок**. Життєвий і творчий шлях. Світогляд письменниці. «Народні оповідання» – новаторське явище в українській прозі. Повість «Інститутка». Російськомовна проза. Перекладацька діяльність.

Анатолій Свидницький. Ідейно-художнє новаторство роману «Люборацькі».

Проза **Олекси Стороженка**. Ознаки готичної прози (оповідання «Закоханий чорт»). Міфологізм роману «Марко Проклятий».

Життєвий і творчий шлях **Юрія Федьковича**. Поетична спадщина на жовнірську тематику. Новаторство прози митця.

Умови розвитку та характерні особливості української літератури 70-90-х рр. XIX ст. Утвердження **реалізму** та психологізму в літературі. Проза 70-90-х рр. XIX ст. Творчість **І.Нечуя-Левицького**. Новаторство повістей із селянського життя («Микола Джеря», «Кайдашева сім'я»). Роман «Хмари» з життя інтелігенції.

Життєвий і творчий шлях **Панаса Мирного**. Повесть «Лихі люди», соціально-психологічний роман «Хіба ревуть воли, як ясла повні?». Психологізм прози. Домінування теми національного гноблення українців.

Творчість **Б.Грінченка, Олени Пчілки, Н.Кобринської**.

Українська поезія та драматургія 70-90-х років XIX ст. Творчість **М.Старицького**. Театральна діяльність і драматургічна спадщина («Талан», «Маруся Богуславка»).

Ідейно-художня своєрідність лірики **Я.Щоголева** та **І.Манжури**.

Драматургія 70-90-х років. Перша професійна театральна трупа. Діяльність корифеїв українського театру. Творчість **І.Карпенка-Карого** («Сто тисяч», «Хазяїн», «Мартин Боруля», «Сава Чалий»).

Художні твори:

І. Котляревський: „Енеїда”, „Наталка Полтавка”

П. Гулак-Артемівський: „Пан та собака”, „Солопій та Хівря”, „Цікавий і Мовчун”, „Лікар і Здоров'я”, „Рибалка”.

Є. Гребінка: „Ведмежий суд”, „Мірошник”, „Човен”, „Українська мелодія”, „Ні, мамо, не можна нелюба любити”, „Очи черные”.

Г. Квітка-Основ'яненко: „Салдацький патрет”, „Мертвецький Великдень”, „Конотопська відьма”, „Маруся”.

В. Забіла: „Гуде вітер вельми в полі”, „Не щибечи соловейку”, „Повз двір, де мила живе”, „Сирота”, „Туга серця”, „Зовсім світ перевернувся”.

М. Петренко: „Думи мої”, „Дивлюся на небо”, „Весна”, „Слов'янськ”, „Як в сумерки вечірній дзвін”.

П. Куліш: „Чорна рада”.

Т. Шевченко: „Причинна”, „Тополя”, „Катерина”, «Сон» (У всякого своя доля), „Тарасова ніч”, „Єретик”, „Великий льох”, „Наймичка”, „Кавказ”, „І мертвим, і живим”, „Заповіт”, „В казематі”, „Москалева криниця”, „Марія”

Леонід Глібов: „Журба”, „Моя веснянка”, „Вовк і Кіт”, „Вовк та Ягня”, „Щука”, „Ведмідь-пасічник”, „Цуцик”, „Лисиця-жалібниця”, „Горбина”

Степан Руданський: „Повій, вітре, на Україну”, „Студент”, „Наука”, „Над колискою”, „Варвара”, „Свічка”, „Не мої чоботи” (або інші співомовки на вибір)

Юрій Федькович: „Дезертир”, „Трупарня”, „Золотий лев”, „При відході”, «Нічліг», „Люба – згуба”, „Серце не навчити”, „Сафат Зінич”, „Три як рідні брати”.

Марко Вовчок: „Сестра”, „Козачка”, „Одарка”, „Горпина”, „Викуп”, повість „Інститутка”

Михайло Старицький: драма „Талан”, «Маруся Богуславка»

Яків Щоголів: „Ткач”, „Чередничка”, „Вівчарик”, „Бурлаки”, „Осінь”, „Листопад”, „Зимовий ранок”, „Косарі”

Іван Манжура: „Декому”, „Старий музика”, „До музи”, „Кобзар”, „Веснянка”, „Степ”, „Сум”, „До Дніпра”, „Босяцька пісня”

Борис Грінченко: оповідання „Без хліба”, „Сама, зовсім сама”, „Батько та дочка”, „Кавуни”, „Олеся”

І. Нечуй-Левицький: „Микола Джеря”, „Кайдашева сім'я”, „Хмари”

Панас Мирний: „Хіба ревуть воли, як ясла повні?”, „Лихі люди”, „Морозенко”

Іван Карпенко-Карий: «Мартин Боруля», „Сто тисяч”, „Хазяїн”, „Сава Чалий”

Зразки тестових завдань

1. Звук [й] є в кожному слові рядка:

- а) ярус, лінія, юність, боєць;
- б) буря, кальцій, мрія, єдність;
- в) іній, сюжет, більярд, клятва;
- г) ювілей, літній, узлісся, в'єтнамець.

2. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка:

- а) життя, земля, соловей, яблунька;
- б) єдність, пояснення, юнь, щавель;
- в) крапля, майор, зв'язок, дев'ять;
- г) джем, листя, щедрість, весняний.

3. Букви *я, ю, є* позначають по два звуки в кожному слові рядка:

- а) юний, нюанс, браконьєр, єресь;
- б) ялина, бюджет, п'ять, боснієць;
- в) кар'єра, ляльковий, сузір'я, пюре;
- г) зв'язок, ярлик, маєток, в'юнець.

4. В алфавітному порядку записано всі слова рядка:

- а) балка, балкон, балон, балтійський;
- б) вікно, війна, візитка, віковий;
- в) гілка, гіпербола, гідротехнік, гітара;
- г) добрість, добігатися, добродій, доба.

5. На перший склад падає наголос у слові:

- а) нести;
- б) подруга;
- в) дочка;
- г) вітчим.

6. На третій склад падає наголос

- а) чорнослив;
- б) мережа;
- в) завдання;
- г) феномен.

7. Правильно поділені на склади усі слова рядка:

- а) роз/каза/ти, об/'рун/ту/ва/ти, ся/я/ти, чер/вень;
- б) ход/жу, під/жак, над/звичайний, від/жа/ти, мрія;
- в) до/ро/га, стеж/ка, гіл/ка, по/льо/вий, яг/ня;
- г) ку/ку/ру/дза, О.Т./Гончар, 1000 кв./м, ЧА/ЕС.

8. У всіх словах рядка слід писати літеру *г*:

- а) ..олос, ..олова, ..ніт, ..рак, ..оробина;
- б) ..ладкий, ..рамота, ..уба, а..рус, ..омоніти;
- в) ..оріти, ..урток, ..атунок, ..орох, ..рамотний;
- г) ..рунт, ..ава, ..удзик, ..уля, ..ел..отати.

9. Літеру *о* замість пропуску треба писати в слові:

- а) сам..вчитель, вод..канал, вод..мір;
- б) земл..трус, земл..коп, сін..жатка;
- в) прац..здатний, картопл..саджалка, дощ..мір;
- г) вищ..згаданий, шест..денка, тепл..воз.

10. У якому рядку в усіх словах приголосні тверді?

- а) полочка, сила, рік, струна, смужка;
- б) казати, полотно, сон, велосипед, весна;
- в) навчатися, влітку, людина, серце, зірочка;
- г) сонце, мріяти, море, розмова, береза.

11. Апостроф треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка:

- а) моркв..яний, зв..язок, черв..ячок;
- б) сурм..яний, пам..ять, тьм..яний;
- в) міжгір..я, гр..ядка, бур..янище;
- г) риб..ячий, об..єднання, верб..я.

12. Виділене слово вжито в прямому значенні

- а) За вікном *танцюють* сніжинки.
- б) А вівчар *жене* отару плаєм.
- в) Мовчать *засніжені* дерева.
- г) Скоро серпень *прибуде* ясний.

13. М'який знак на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка:

- а) громадян..ство, нян..чити, вишен..ці;
- б) урал..ський, чотир..ох, зган..бити;
- в) гордіс..ть, тридцят.., таріл..ці;
- г) корін..чик, виход..те, купальс..кий.

14. Спрощення приголосних позначається на письмі в усіх словах рядка:

- а) тиж..невий, форпосний, вартісний;
- б) хвасливий, пісний, заздрісний;
- в) тижневий, кіслявий, буревісний;
- г) улесливий, усний, швидкісний.

15. Всі словосполучення є фразеологізмами рядку:

- а) п'ятами накивати, швидко втекти, хапати дрижаки;
- б) ні пари з уст, комарика придушити, як кіт заплакав;
- в) стояти як пень, весела людина, зуб на зуб не попадає;
- г) сидіти склавши руки, дбайливо доглядати, бігти стрімголов.

16. Всі фразеологізми становлять синонімічний ряд у рядку

- а) зуби з'їсти, мов муха в окропі, як білка в колесі;
- б) кривити душею, крутити хвостом, надягати овечу шкуру;
- в) горло драти, криком кричати, милити шию;
- г) лежати лежнем, дурня валяти, брати на сміх.

17. Синонімами є всі слова рядка:

- а) кричати, закричати, викрикувати, прокричати;
- б) хоробрий, сміливий, відважний, безстрашний;
- в) бігти, вибігати, перебігти, прибігти;
- г) іти, плентатися, поспішати, прийти.

18. Літеру *е* на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка:

- а) пр...стол, пр...милий, пр...точений;
- б) пр...зирство, пр...тихий, пр...велебний;
- в) пр...зирливий, пр...добрий, пр...сумний;
- г) пр...освящений, пр...чесаний, пр...пишний.

19. Разом треба писати кожне складне слово рядка:

- а) мікро/автобус, народно/пісенний, смугло/лиций;
- б) ультра/звук, івано/франківський, відео/телефонія;
- в) всесвітньо/історичний, низько/рослий, тихо/плинний;
- г) суспільно/корисний, віце/ректор, теле/глядацький.

20. Професіоналізмами є всі слова рядка

- а) фонема, лексема, постфікс, інтерфікс;
- б) котантенс, веб-сайт, студент, омега;
- в) сервер, легінь, культ, публікувати;
- г) ом, явище, закон, конкурс.

21. Запозиченими є всі слова рядка:

- а) стіна, тополя, портрет, поні;
- б) спорт, театр, куховарство, веб-сайт;
- в) директор, генеза, музей, цирк;
- г) завдання, альбом, коаліція, розум.

22. Історизмами є всі слова рядка:

- а) аристократія, відродження, імператор, гай;
- б) староста, гетьман, когут, рать;
- в) козак, смерд, боярин, комсорг;
- г) цар, суглоб, здається, піч.

23. НЕМАЄ лексичної помилки в словосполученні:

- а) хронометраж часу;
- б) офіційна особа;
- в) преїскурант цін;
- г) подарувати презент.

24. Подвоєні літери треба писати в усіх словах рядка:

- а) ві(д/дд)звеніти, щоде(н/нн)ик, завда(н/нн)ь;
- б) числе(н/нн)ий, шале(н/нн)ий, незмі(н/нн)ий;
- в) попідти(н/нн)ю, скля(н/нн)ий, о(б/бб)ризкати;
- г) гости(н/нн)ість, бо(в/вв)аніти, (л/лл)яний.

25. Правопис слова зафіксовано в словнику:

- а) тлумачному;
- б) етимологічному;
- в) орфографічному;
- г) термінологічному.

26. Продовжте речення: «Корінь слова – це ... »:

- а) головна значуща частина слова, яка містить у собі спільне значення спільнокореневих слів;
- б) частина слова без закінчення;
- в) значуща частина слова, яка стоїть перед префіксом;
- г) значуща частина слова, яка стоїть після суфікса.

27. Продовжте речення: «Спільнокореневі слова – це ... ».

- а) головна значуща частина слова, яка містить у собі спільне значення спільнокореневих слів;
- б) слова зі спільним коренем, але з різним лексичним значенням;
- в) єдність граматичних значень і способів їх вираження;
- г) частина слова без закінчення.

28. Вкажіть рядок, у якому подано форми одного слова:

- а) спів, співати, співак, співачка, заспівати;
- б) співаю, співаєш, співає, співаєте, співаємо, співають;
- в) пісня, пісенний, пісняр, пісняри, пісенька;

г) малий, малюк, маленький, мініатюрний, мініатюра.

29. У якому рядку всі слова спільнокореневі?

- а) Високий, вищий, найвищий, височезний, височенький;
- б) птах, пташиний, птахом, пташине, птахи;
- в) везу, везеш, везете, буду везти, везуть;
- г) колосок, колос, заколоситися, колосковий, колоситися.

30. Виберіть рядок, у якому всі слова не мають закінчення:

- а) сіль, ряд, слово, тема, птах;
- б) кіно, пальто, вікно, село, місто;
- в) сонце, вершки, ножиці, давно, батько;
- г) кафе, таксі, леді, метро, колібрі.

31. У якому рядку всі слова мають префікс?

- а) Кореневий, миролюбний, вмовити, вниз, вогняний;
- б) містити, вогнище, вгору, вовк, влітку;
- в) премудрий, перебігти, архіскладний, немолодий, завеликий;
- г) добитися, добренько, доопрацювати, дорожити, допрати.

32. Визначте, у якому рядку всі слова побудовані за схемою $\cap \square$:

- а) річка, стежинка, стежина, ріка, дорога;
- б) дошкільний, дочка, дочитати, дочекатися, дочути;
- в) маленький, дрібниця, дрібносінський, малюсінський, дрібний;
- г) стеля, поема, квадрат, друзі, світлий.

33. Виберіть слово з префіксом *пре-*:

- а) Пр...азовський;
- б) пр...клеїти;
- в) пр...горіти;
- г) пр...кумедний.

34. У якому рядку всі слова мають нульове закінчення?

- а) Довіра, ґрунт, вільний, вірнісінький, днина;
- б) випас, вихід, забіг, вітер, малюнок;
- в) читала, світило, їхали, відвідала, знайшли;
- г) далеко, довіку, верхи, погано, пішки.

35. Продовжте речення: «Словотвір вивчає...»

- а) правила вимови слів;
- б) звукову будову мови;
- в) способи творення слів;
- г) правила написання слів.

36. До основних діалектних одиниць належать:

- а) група говорів, говір, діалектна група;
- б) говір, наріччя, діалект;
- в) говірка, говір, наріччя;
- г) група говорів, наріччя, діалектна група.

37. Продовжте речення: «Говірка – це ...»:

- а) найменша одиниця територіальної диференціації мови, що становить об'єднання говірок, близьких за фонетичними, акцентуаційними, лексичними та граматичними ознаками;
- б) найменша одиниця територіальної диференціації мови, що є засобом спілкування мешканців одного, рідше кількох населених пунктів, однотипних з мовного погляду;

- в) найбільша одиниця територіальної диференціації мови, що становить сукупність близьких за визначеними ознаками говірок, об'єднаних у говори;
- г) одиниця територіальної диференціації мови.

38. Продовжте речення: «Наріччя – це ...»:

- а) найбільша одиниця територіальної диференціації мови, що становить сукупність близьких за визначеними ознаками говірок, об'єднаних у говори;
- б) найменша одиниця територіальної диференціації мови, що є засобом спілкування мешканців одного, рідше кількох населених пунктів, однотипних з мовного погляду;
- в) найменша одиниця територіальної диференціації мови, що становить об'єднання говірок, близьких за фонетичними, акцентуаційними, лексичними та граматичними ознаками;
- г) одиниця територіальної диференціації мови.

39. Продовжте речення: «Територіальні діалекти – це ...»:

- а) різні вияви мови на певній території;
- б) групові говори;
- в) діалекти, визначені способом проживання;
- г) мовлення певної замкнутої групи осіб.

40. Продовжте речення: «Соціальні діалекти – це ...»:

- а) групові говори, визначені місцем проживання;
- б) діалекти, визначені місцем проживання;
- в) різні вияви мови на певній території;
- г) мовлення певної закритої групи осіб.

41. Як називають мову неосвічених верств населення, спотворену міжмовною взаємодією?

- а) арго;
- б) сленг;
- в) жаргон;
- г) професійний жаргон.

42. Продовжте речення: «Сленг – це...»:

- а) різновид соціальних діалектів, який характеризується вживанням специфічної експресивно-забарвленої лексики;
- б) штучно створена говірка якої-небудь вузької замкнутої соціальної чи професійної групи, не зрозуміла для сторонніх;
- в) різновид розмовної мови, який komponують ненормативні, стилістично знижені лексико-фразеологічні одиниці;
- г) різновид територіальних діалектів.

43. З урахуванням походження й історичного розвитку діалекти поділяють на:

- а) територіальні й соціальні діалекти;
- б) однотипні й різнотипні;
- в) давні й новостворені;
- г) давні й різнотипні.

44. Назвіть хронологічні межі давньої української літератури:

- а) 11-15 ст.;
- б) 11-17 ст.;
- в) 11-18 ст.;
- г) 11-19 ст.

45. Назвіть найдавнішу писемну пам'ятку кириличного періоду

- а) «Остромирове Євангеліє»;

- б) «Пересопницьке Євангеліє»;
- в) «Велесова книга»;
- г) «Острозька Біблія»

46. НЕ є представником літератури бароко:

- а) І.Мазепа;
- б) Ф.Прокопович;
- в) Митрополит Іларіон;
- г) Л.Баронович

47. Хто зробив перший повний переклад Біблії українською мовою?

- а) Пантелеймон Куліш;
- б) Тарас Шевченко;
- в) Іван Франко;
- г) Леся Українка

48. Автором драми «Володимир» є:

- а) Г.Сковорода;
- б) Ф.Прокопович;
- в) Митрополит Іларіон;
- г) Л.Баронович

49. Який з цих літописів не належить до літописів Київської Русі?

- а) Літопис Самовидця;
- б) «Повість минулих літ»;
- в) «Київський літопис»;
- г) «Галицько-Волинський літопис»

50. Укладачем і систерматизатором літопису «Повість минулих літ» вважається:

- а) княгиня Ольга;
- б) Ярослав Мудрий;
- в) митрополит Іларіон;
- г) чернець Нестор

51. Як звати брата князя Ігоря з поеми «Слово о полку Ігоревім»?

- а) Володимир;
- б) Всеволод;
- в) Ярослав;
- г) Святослав

52. Після поразки у битві з половцями князь Ігор (поема «Слово о полку Ігоревім»):

- а) потрапляє в полон;
- б) гине від рук половців;
- в) повертається додому;
- г) поранений ховається у плавнях

53. Яка історична подія стала причиною занепаду української літератури у 13-15 століттях?

- а) монголо-татарська навала;
- б) міжусобиці руських князів;
- в) негативний вплив західної культури;
- г) брак культурних діячів

54. Легенда про ченця Прохора, що з лободи робив хліб, а з попелу – сіль входить до:

- а) літопису «Повість минулих літ»;

- б) Галицько-Волинського літопису;
- в) «Треносу»;
- г) Києво-Печерського патерика.

55. У якому жанрі переважно працював І.Вишенський-полеміст?

- а) історичні повісті;
- б) релігійна лірика;
- в) послання;
- г) проповіді

56. Автором збірки «Сад божественних пісень» є:

- а) Лазар Баранович;
- б) Григорій Сковорода;
- в) Феофан Прокопович;
- г) Климентій Зиновіїв.

57. Які твори ми називаємо анонімними?

- а) автори яких загинули;
- б) автори яких виїхали за кордон;
- в) автори яких невідомі;
- г) автори яких підписуються псевдонімом

58. Хто з українських письменників знайшов і дав назву «Літописові Самовидця»?

- а) Пантелеймон Куліш;
- б) Тарас Шевченко;
- в) Іван Франко;
- г) Леся Українка

59. До календарно-обрядової поезії НЕ належать...

- а) наймитські пісні;
- б) веснянки;
- в) колядки;
- г) жнивварські пісні.

60. Великий віршований народний ліро-епічний твір героїчного або соціально-побутового змісту, який виконується речитативом у супроводі кобзи, бандури чи ліри – це:

- а) колядка;
- б) дума;
- в) історична пісня;
- г) балада.

61. Марусі Чурай приписують авторство пісні

- а) «Ой Морозе, Морозенку...»;
- б) «Чи не той то хміль»;
- в) «Бондарівна»;
- г) «Віють вітри, віють буйні...»

62. Слова «Нова радість стала, яка не бувала; Над вертепом звізда ясна світлом засіяла» є уривком з:

- а) календарно-обрядової пісні;
- б) суспільно-побутової пісні;
- в) історичної пісні;
- г) думи.

63. Козацькі, чумацькі, рекрутські, кріпацькі пісні належать до:

- а) історичних пісень;
- б) календарно-обрядової поезії;
- в) родинно-побутових пісень;
- г) суспільно-побутових пісень.

64. В якій казці є така загадка: «Що в світі є ситніш, прудкіш, миліш над усе»?

- а) «Названий батько»;
- б) «Мудра дівчина»;
- в) «Про Правду і Кривду»;
- г) «Шандрівський соляний колодязь».

65. Величають піснями господарів, а за це в жартівливій формі просять винагороду в:

- а) колядках;
- б) веснянках;
- в) русальських піснях;
- г) жнивварських піснях.

66. До найдавніших фольклорних творів належать:

- а) історичні пісні;
- б) соціально-побутові пісні;
- в) балади;
- г) календарно-обрядові пісні.

67. У формі діалогу між матір'ю і козаком, який вирушає в дорогу захищати рідний край побудована пісня:

- а) «Віють вітри, віють буйні»;
- б) «Ой Морозе, Морозенку...»;
- в) «Чи не той то Хміль»;
- г) «Засвіт стали козаченьки».

68. У пісні «Чи не той то Хміль» відображено

- а) співчуття до польських панів, що втратили майно під час війни;
- б) осуд Хмельницького, що розпочав братовбивчу війну і розбрат у державі;
- в) глибокий жаль з приводу воєнних дій, що руйнують господарство селян;
- г) позитивну оцінку дій Хмельницького, осуд загарбницьких дій польської шляхти.

69. Хронологічні рамки античної літератури

- а) I–II ст. н.е.
- б) приблизно VIII ст. до н.е.–V ст. н.е.;
- в) I–II ст до н.е.;
- г) VI ст. до н.е. –VI ст. н.е.

70. Античною називають

- а) літературу всього стародавнього світу;
- б) літературу Стародавньої Греції та Риму;
- в) літературу стародавнього Китаю;
- г) літературу Стародавньої Греції, Риму та Єгипту.

71. Античні письменники

- а) Гомер, Есхіл, Вергілій;
- б) Омар Хайям, Рудакі, Лі Бо;
- в) Гомер, Есхіл, Ду Фу;
- г) Гомер, Вергілій, Данте.

72. Про гнів міфічного героя міфічної війни оповідає один із найвеличніших творів античної літератури

- а) «Одіссея»;
- б) «Роботи і дні»;
- в) «Енеїда»;
- г) «Іліада».

73. «Вічним» став образ героя давньогрецької міфології

- а) Ахілла;
- б) Геракла;
- в) Гектора;
- г) Прометея.

74. У творах античної літератури не порушується тема

- а) краси й нездоланності сил природи;
- б) життєвої стійкості й патріотизму;
- в) А долі «маленької людини»;
- г) величі й могутності богів і героїв.

75. Покровителем троянців (троянський цикл міфів) у троянській війні був бог

- а) Гефест;
- б) Зевс;
- в) Аполлон;
- г) Посейдон.

76. Покровителькою ахейців у троянській війні (троянський цикл міфів) була богиня

- а) Афродіта;
- б) Артеміда
- в) Афіна;
- г) Гера.

77. Герой, чий зухвалий вчинок (троянський цикл міфів) спричинився до загибелі Трої та її народу

- а) Менелай;
- б) Агамемнон;
- в) Ахілл;
- г) Паріс.

78. Паріс (троянський цикл міфів) присудив яблуко з написом «найгарніший»

- а) Афродіті;
- б) Артеміді;
- в) Єлені;
- г) Андромасі.

79. У якому творі розділи починаються словами „смутий та невеселий”?

- а) „Олена” М.Шашкевича;
- б) „Сердешна Оксана” Г.Квітки-Основ'яненка;
- в) „Наталка Полтавка” І.Котляревського;
- г) „Конотопська відьма” Г.Квітки-Основ'яненка.

80. Хто не входив до складу „Руської трійці”:

- а) Маркіян Шашкевич;
- б) Іван Вагилевич;

- в) Григорій Ількевич;
- г) Яків Головацький.

81. Де вперше Маруся і Василь („Маруся” Г.Квітки-Основ’яненка) побачили один одного?

- а) на базарі;
- б) у церкві;
- в) на весіллі;
- г) на вулиці.

82. Вкажіть правильну характеристику героя у творах сентименталізму:

- а) винятковий герой у виняткових обставинах;
- б) герой поступається особистими почуттями перед державними обов’язками;
- в) герой демонструє всю складність психології і непередбачуваність поведінки людини;
- г) визначальна риса героя – чуттєвість, емоційність.

83. Засновником і фундатором нової української прози був:

- а) І.Котляревський;
- б) Г.Квітка-Основ’яненко;
- в) Марко Вовчок;
- г) П.Куліш.

84. До якого жанру належить твір Т.Шевченка „Великий льох”:

- а) ліро-епічна поема;
- б) сатирична поема;
- в) послання;
- г) поема-містерія.

85. Якого персонажа поеми „Гайдамаки” Т.Шевченко називає „сирота убогий”:

- а) М.Залізняка;
- б) І.Гонту;
- в) Лейбу;
- г) Ярему Галайду.

86. Хто з персонажів роману «Чорна рада» П.Куліша казав такі слова: „Як треба рятувати Україну, байдуже мені і літа, і роки”?

- а) Брюховецький;
- б) Сомко;
- в) Черевань;
- г) Шрам.

87. З якого твору Шевченка подані рядки:

*Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая?*

- а) „Великий льох”;
- б) „Кавказ”;
- в) „І мертвим, і живим...”;
- г) „Сон”.

88. Вкажіть, який літературний напрям в українській літературі представляє рання творчість Т.Шевченка:

- а) бароко;

- б) класицизм;
- в) реалізм;
- г) романтизм.